

๒ เมษายน

ร่วมกันทำให้ทั่วโลกอ่านออกเสียงได้
Let's join in making a literate world
กสิกร

โครงการตามพระราชดำริ

โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร

- ทรงเริ่มงานพัฒนาเด็กและเยาวชนตั้งแต่พุทธศักราช 2523 และได้ทรงงานต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะให้เด็กและเยาวชนของชาติที่ยังขาดโอกาส อาจเนื่องด้วยความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม ได้มีโอกาสเข้าถึงความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการ มีสุขภาพแข็งแรง ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นคนดี พึ่งตนเองและช่วยเหลือพัฒนาชุมชน ให้ทุกคนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

พื้นที่ดำเนินการ

- โรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
- โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้
- โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
- โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนและศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ ในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ข้อมูลจาก <https://www.psproject.org/>

๒ เมษายน

ร่วมกันทำให้สังคมก้าวหน้า
Let's join in making a literate world
ปัทมพร

โครงการตามพระราชดำริ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศเป็นครั้งแรกเมื่อคราวที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จฯ เยือนสหรัฐอเมริกาและประเทศในยุโรปอย่างเป็นทางการ ระหว่าง ปี พ.ศ. 2503-2504 ในขณะที่มีพระชนมายุ 5 พรรษา หลังจากนั้น พระองค์ก็เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศเป็นจำนวนหลายครั้ง โดยการเสด็จฯ นั้น พระองค์เสด็จฯ ทั้งในฐานะผู้แทนพระองค์ พระราชอาคันตุกะหรืออาคันตุกะของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ รวมทั้ง เสด็จฯ เป็นการส่วนพระองค์ ซึ่งนอกจากจะทรงงานเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศแล้ว พระองค์ยังเสด็จฯ ทอดพระเนตรสังคม วัฒนธรรม สถานที่ต่าง ๆ และทรงได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ของประเทศนั้น ๆ และได้ทรงนำความรู้และประสบการณ์ที่ทรงได้ทอดพระเนตรและจดบันทึกมาประยุกต์ใช้กับการทรงงานภายในประเทศด้วย ซึ่งการเสด็จฯ ทรงงานในต่างประเทศของพระองค์ทำให้หนังสือพิมพ์ฝรั่งเศสว่าถวายพระราชสมัญญานามแด่พระองค์ว่า “เจ้าฟ้าพนักงาน” หรือ “Le Princesse Stagiaire”

๒ เมษายน

ร่วมกันทำให้ทั่วโลกอ่านออกเสียงได้
Let's join in making a literate world
ภิญโญ

โครงการตามพระราชดำริ

ทุนการศึกษาพระราชทาน

มีขึ้นครั้งแรกเมื่อพุทธศักราช 2531 ด้วยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชประสงค์ที่จะพระราชทานทุนการศึกษาให้นักเรียนในโรงเรียนห่างไกลทุรกันดารได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นตามระดับสติปัญญาและความสามารถภายหลังจากจบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารในสมัยนั้น เมื่อเวลาผ่านไป พื้นที่ทรงงานเพิ่มขึ้น ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความหลากหลายมากขึ้น ทุนการศึกษาพระราชทานจึงขยายความครอบคลุมกว้างขวางขึ้นเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน

ทุนการศึกษาพระราชทานได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายดังนี้

นักเรียนในพระราชานุเคราะห์

ทุนการศึกษาพระราชทานบุตรครู

ทุนการศึกษาพระราชทานตามพระราชประสงค์

๒ เมษายน

ร่วมกันทำให้สังคมก้าวหน้า
Let's join in making a literate world
วิมลวรรณ

โครงการตามพระราชดำริ

โครงการส่งเสริมอาชีพ

พุทธศักราช 2538 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพขึ้น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลมีอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พึ่งตนเองได้ ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า พระราชทานเงินเพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม พระราชทานเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์การผลิต พระราชทานอาคาร เพื่อดำเนินการและพัฒนาทักษะฝีมือและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้วัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นเป็นหลักและฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพให้กลุ่มสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง

ผลิตภัณฑ์

การดำเนินกิจกรรม ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยมือ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จึงทำให้เป็นที่นิยมทั้งตลาดในประเทศและนอกประเทศ โดยมีผลิตภัณฑ์แยกตามประเภท ดังนี้ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ หัตถกรรม เครื่องสำอาง เครื่องเงิน อาหารและเครื่องดื่ม

๒ เมษายน

ร่วมกันทำให้สังคมก้าวหน้า
Let's join in making a literate world
วิมลวรรณ

โครงการตามพระราชดำริ

โครงการสร้างป่า สร้างรายได้

ปี 2556 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้ดำเนินงานโครงการ “สร้างป่า สร้างรายได้” ซึ่งเป็นวิธีการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ด้วยการปลูกไม้ป่าดั้งเดิมของพื้นที่ให้เป็นไม้ประธาน ผสมผสานกับการปลูกพืชเกษตรหรือไม้เศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่คนท้องถิ่น ตามลำดับขั้นเรือนยอดตั้งแต่ชั้นบน ชั้นรอง ไม้พุ่มและไม้ผืนดิน ทำให้เกิดความหลากหลายของขนาด และพันธุกรรมพืช เกิดความอุดมสมบูรณ์เลียนแบบธรรมชาติ โดยเริ่มเป็นโครงการนำร่องในพื้นที่จังหวัดน่าน และเลย ก่อนขยายไปยังจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก

พื้นที่ดำเนินการ

โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ มีพื้นที่ดำเนินงานในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดน่าน เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน และจังหวัดเลย มีพื้นที่ดำเนินการรวม 42 อำเภอ 158 ตำบล 956 ชุมชน มีสมาชิกเข้าร่วม 19,890ครัวเรือน และมีพื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 71,786 ไร่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมป่าไม้ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กรมการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน

๒ เมษายน

ร่วมกันทำให้ทั่วโลกอ่านออกเสียงได้
Let's join in making a literate world
ภิญโญ

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะ

อุทยานธรรมชาติวิทยา ตามพระราชดำริ

“...งานที่เรียกว่าอนุรักษ์ธรรมชาตินั้น ก็ทำให้นักเรียนมีโอกาสดูศึกษา
รู้ถึงสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติว่าจะมีประโยชน์อย่างไรกับเรา และในเรื่อง
ของสภาพแวดล้อมนั้น จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้มีความเดือดร้อนต่าง
มากขึ้น เช่น อาจจะน้ำท่วมหรือน้ำแล้งกระทันหันนั้น ส่วนหนึ่งก็เป็น
เพราะว่าในเรื่องของพืชธรรมชาติ ป่าไม้ หรือดินถูกทำลายไป เพราะ
ฉะนั้นถ้าเราศึกษาให้ดีถึงเรื่องพวกนี้ หาวิธีแก้ไข ก็จะสามารถทำให้ต่อ
ไปเราได้รักษาสมบัติของตนเองเอาไว้ได้...”

พระราชดำรัส วันอังคารที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2538

พื้นที่ดำเนินการ

เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปยังพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ใน
พุทธศักราช 2538 ทรงพบว่า สุดเขตแดนด้านตะวันตกของอำเภอ
สวนผึ้งเป็นเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นพรมแดนธรรมชาติระหว่างไทย
กับพม่า ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีความหลากหลายทาง
กายภาพและชีวภาพ อีกทั้งพื้นที่ดังกล่าวอยู่ไม่ไกลจาก
กรุงเทพมหานคร จึงมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการอุทยานธรรมชาติ
วิทยาขึ้น ด้วยมีพระราชประสงค์เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้สภาพ
ธรรมชาติวิทยาสำหรับเด็กและเยาวชน และประชาชน จะเกิดความรัก
หวงแหน และร่วมกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติไว้ต่อไป

๒ เมษายน

ร่วมกันทำให้ทั่วโลกอ่านออกเสียงได้
Let's join in making a literate world
ภิญโญ

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะ

ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา ตามพระราชดำริ

พุทธศักราช 2542 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศ เป็นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี) มีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ภูฟ้าพัฒนาขึ้น ณ ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน โดยมีพระราชประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอต่อการบริโภค ยกระดับรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นพร้อม ๆ กับการฟื้นฟูพื้นที่ป่าและสภาพแวดล้อมของชุมชน

ภารกิจ

- 1.การเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร : การพัฒนาพื้นที่ทำกิน ระบบชลประทานบนพื้นที่สูง การปลูกข้าวไร่ การทำนาขั้นบันได การส่งเสริมการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสานในครัวเรือน
- 2.เสริมสร้างรายได้: การส่งเสริมการปลูกพืชและแปรรูป งานหัตถกรรม
- 3.การฟื้นฟูป่าใหม่และสิ่งแวดล้อม : การส่งเสริมการทำเกษตรบนพื้นที่สูง การทำฝายชะลอน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน สุขภาพสิ่งแวดล้อมในครัวเรือนและชุมชน การอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ

๒ เมษายน

ร่วมกันทำให้ทั่วโลกอ่านออกเสียงได้
Let's join in making a literate world
ภิรมย์

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะ

ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาอมก๋อย ตามพระราชดำริ

ในพุทธศักราช 2541 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนมาดำเนินการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” และในพุทธศักราช 2551 จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง “ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาอมก๋อย” ในพื้นที่อำเภออมก๋อย เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับศึกษาค้นคว้าการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ แล้วให้ประชาชนมาเรียนรู้ นำไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตของตนเอง ทำให้ทุกคนในครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อันเป็นพระราชประสงค์สูงสุด

พระราชดำรัส

“... ถ้าเราจะเริ่มโครงการใด เช่น บอกให้เกษตรกรปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ชนิดใดย่อมมีความเสี่ยงมากมาย อาทิ ภูมิอากาศอาจแปรปรวน เกษตรกรจึงเสี่ยงต่อการล้มละลายและมีความเดือดร้อนตามมา โดยที่หน่วยงานเอกชนหรือรัฐที่แนะนำให้เขาปลูกยังไม่ต้องรับผิดชอบในช่วงนี้ ดังนั้นการทดลองนำร่องจนเรามั่นใจว่างานนั้นทำได้จริง จึงนับว่าเป็นการจัดการความเสี่ยงอย่างหนึ่ง”

๒ เมษายน

ร่วมกันทำให้ทั่วโลกอ่านออกเสียงได้
Let's join in making a literate world
ภานุพร

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะ

เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ ทรงตระหนักว่า การที่ประชาชนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้ ประชาชนเหล่านี้จะต้องทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ต้องมีการเตรียมคนให้พร้อมที่จะรับสถานการณ์ ให้รู้จักปรับตัวในสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติ จึงมีพระราชดำริให้ดำเนินงานโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ขึ้นในปี 2556 โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

พระราชดำรัส

“...พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาตั้งแต่ปี 2517 ข้าพเจ้าปลื้มใจทำงานในโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนดำเนินไปด้วยดี และเกิดผลน่าพึงพอใจโครงการช่วยให้ราษฎรในพื้นที่ห่างไกลช่วยตนเองและพึ่งพาตนเองได้ ราษฎรมีอาชีพมีรายได้ ทำให้สามารถปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวให้ดีขึ้น มีกำลังสนับสนุนการศึกษาของบุตรหลาน ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งอย่างมั่นคงและยั่งยืน วิถีแห่งความพอเพียงจะช่วยให้ชุมชนตั้งมั่นอยู่ได้ ท่ามกลางความผันผวนเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ...”

๒ เมษายน

ร่วมกันทำให้ทั่วโลกอ่านออกเสียงได้
Let's join in making a literate world
ภิรมย์

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะ

หน่วยแพทย์พระราชทาน

ในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามความก้าวหน้าโครงการตามพระราชดำริและทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล ทรงพบเห็นราษฎรที่มาเฝ้ารอรับเสด็จฯ รวมทั้งเด็กนักเรียนหลายคนเจ็บป่วยและมีปัญหาสุขภาพ ไม่มีโอกาสได้รับการรักษาจากแพทย์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯฯ จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้งหน่วยแพทย์พระราชทานขึ้นเมื่อปี 2535 และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยแพทย์พระราชทานออกไปปฏิบัติงานทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินไปปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล

การปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานแต่ละครั้งจะประกอบไปด้วย แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของโรงพยาบาลและหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เป็นหลัก ร่วมกับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และ/หรือคณะแพทยศาสตร์และคณะทันตแพทยศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัย โดยมีเจ้าหน้าที่ของโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯฯ สยามบรมราชกุมารี นำยาและเวชภัณฑ์พระราชทานและประสานหน่วยต่าง ๆ เข้าร่วมในการปฏิบัติงานของหน่วยแพทย์พระราชทาน